СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 13-го ВЕРЕСНЯ 1951. No. 213. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 13, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗРІСТ ПАРТІЙНИХ ВПЛИВІВ ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вашинґтон, 11 вересня.—Як республіканці так і демократи пробують капіталізувати для своїх партійних цілей вислід конференції для підписання мирового договору з Японією в Сан Францiско. Між ре,спубліканцями твориться група, яка підносить заслуги амбасадора-миротворця, республіканця Джана Фостера Доллеса, на те, щоб утривалити засаду двопартійної політики в закордонних справах, а з цим збільшити впливи цілої Республіканської партії ще до виборчої кампанії наступного року. На чолі цієї групи стоїть сен. Г. Александер Смит, з Ню Джерзі, який був членом делеґації на конференцію у Сан Франсіско. Звітуючи для сенату, він радісно сказав, що „американська двопартійність виявила найкращі успіхи". Смит висловлює однакове признання як Доллесові так і секретареві стейту Дінові Ачесонові, а його підтримує в цьому сен. Вилійем Ф. Новленд з Каліфорнії. Одначе сен. Джордж В. Малон, республіканець з Невади, засадничо противиться двопартійності, називаючи це „таємною змовою" двох противників, яка повинна бути суджена на підставі конституції („імпічмент"). Серед таких різнородних поглядів між республіканцями йде підготова до ратифікації мирового договору Сенатом.

Спостерігачі громадської опінії твердять, що несподівано успішний вислід конференції в Сан Франсіско вже тепер підніс престиж президента Трумана, а це рівнозначне зростові значення Демократичної партії, яку він представляє у внутрішній політиці. Якщо не зайде якась несподівана зміна в теперішнім настрої, твердять спостерігачі — Демократична партія зміцниться до наступних виборів і може сподіватися успіху для своїх кандидатів. З уваги, що досі президент Труман не виявив, чи він буде поновним кандидатом Демократичної партії при наступних виборах, провідники обидвох партій починають дуже застановлятися над можливістю кандидатури Трумана. Газетний синдикат Скрипс-Гаверда почав свої досліди над поновною кандидатурою Трумана, а вашинґтонський кореспондент цього синдикату, Тамес Л. Стовкс, приходить до висновку, що Труман не буде поновним кандидатом на президента. Його міркування оперті на знанні характеру Трумана. За його твердженням Труман це суворо партійна людина і не буде кандидувати більше, щоб дати нагоду південним демократам признати поновно партійну дисципліну, яку вони поломали своєю ворожнечою до Труманових спроб признати повні громадянські права неграм у південних стейтах.

ПРЕЗИДЕНТ У ГОСТРИХ СЛОВАХ ОБОРОНЯЄ АДМІНІСТРАЦІЮ

Вашинґтон. — Президент Труман повернув знову до свого гострого тону в розрахунку з партійними противниками, закидуючи їм вживання „цілої пачки брехонь" на те, щоб збентежити виборців при найближчих краєвих виборах. При нагоді відкриття нового будинку для Бюра Загального Обрахунку президент виголосив промову, в якій відкинув твердження республіканських провідників, наче б його адміністрація була розтратницька. Деякі республіканці хочуть обтяти шість біліонів з бюджету на скарбовий рік 1951-52. Президент твердить, що він не може щадити у видатках на ветеранів, які „виставляють свої груди для рятунку країни", ані щадити видатків на старців, сліпих або бідних. Так само не можна скасувати відсотки на позички або оплатити зобов'язань ЗДА супроти закордону, пригадував Труман.

ЗА ПРИСПІШЕННЯ ЗДОБУВАННЯ НАФТИ ПІД ВОДОЮ

Вашинґтон. — Тому, що ще не закічений правний спір, до кого має належати нафта в прибережних смугах, а саме — чи до федерального уряду чи до стейтових урядів, департамент справедливости закликає Сенат негайно признати федеральному урядові тимчасову контролю над цими смугами з уваги на „світову кризу". Таке вирішення конечне з уваги на тактику стейтів: Каліфорнія, Тексас і Луїзіяна не дозволяють експлуатувати „казково багаті зложища підземної олії" під водою при їхніх берегах, які належать до населення країни.

УРЯД ЗА НЕГАЙНУ ДОДАТКОВУ ОЩАДНІСТЬ СТАЛІ

Вашинґтон. — Директор Оборонної Мобілізації, Чарлс Е. Вилсон, виступив з незвичайно гострою критикою недомагань сталевої промисловости і заповів, що він скличе вирібників сталі на спеціяльну нараду наступного тижня. Обурення з теперішнього стану він висловив у промові до збирачів старого заліззя, яких він запросив до столиці для обговорення способів приспішення збирання сталі на мільйон тон в найближчому чвертьріччі, а на два мільйони тон в наступному чвертьріччі. Загалом для оборонної мобілізації потрібно додатково 36,000,000 тон сталі, яку мають зібрати зі злому збирачі старого заліззя, якщо програма уряду має бути виконана. „Нам треба сталі негайно і то у великій кількості, бо загрожена безпека Америки. Складання програми на один або два роки наперед це ще не розв'язка питання. Критичний стан у воєнній продукції прийде вже в першому квартали наступного року і в тому часі ми мусимо мати потрібні запаси сталевих матеріялів" — говорив Вилсон.

Щоб приспішити збирання сталі на вирiб оборонних засобів, Краєва Продукційна рада видала розпорядження обмежити виріб особових авт від 1 жовтня, головно малих. Таке обмеження причиниться також до збереження припасів алюмінію і топленої сталі для потреб воєнної продукції.

В АМЕРИЦІ

● **П. Евгенія Чапельська, а не п. Байлова** виступить на відкритті Л. М. Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю 14-го вересня — повідомляють в останній хвилині.

● **Поліційний детектив** у Ню Йорку, Джеймс Даґґет, який слідив за палієм Мо Шапайро, згинув підчас пожежі дому при 18 вулиці Вест, підпаленого Шапайром. Кажуть, що підпалача наняв бизнесовий підприємець Ал Кешнер за $1,350, коли йому не вдалося підпалити себе самого для отримання вогневого забезпечення.

● **Записалося 890,000 дітей до нюйорських прилюдних шкіл** на шкільний рік 1951-52. Це 11,000 більше ніж попереднього року. Крім того, це найбільша кількість шкільних дітей за останні вісім років. Серед ново записаних є 8-річний Террі Фінкельтал, який втік за німецьких часів з Перемишля, перепачкований в мішку для барболь.

● **Тиждень релігійного виховання** проголосив губернатор стейту Ню Йорк, Тамес Е. Дюї, від 30 вересня до 7 жовтня. Губернатор прохає світські організації співпрацювати з церковними організаціями для заохоти людей сприймати релігійне навчання.

● **Донька бразилійського амбасадора**, Сильвія Марія Муніз, вийшла заміж за Фернанда Педра Мігановіча, сина небіжчика барона Ніколаса Мігановіча з Буенос Айрес. Шлюб відбувся в церкві св. Ігнатія Льойоля в Ню Йорку.

НОВІ ОБОРОННІ ПЛЯНИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Ню Йорк. Військовий підкомітет Комітету Колективних Заходів Об'єднаних Націй, зложений з представників сімох країн, приготовив у великій таємниці нові оборонні пляни, на підставі яких реґіональні оборонні групи в роді Північно-Атлантійського Пакту зможуть автоматично перебрати командування в оборонній акції Об'єднаних Націй на випадок аґресії. Цю постанову вважається за одну з найважливіших в колективно-оборонному плянуванні Об'єднаних Націй. Підкомітет предложить свої пляни під розгляд повному Комітетові Колективних Заходів впродовж найближчих двох тижнів. Після того пляни будуть передані Генеральній Асамблеї, яка розгляне їх вже на цьогорічній сесії в Парижі. З повідомлення виходить, що в своєму новому оборонному плянуванні Об'єднані Нації використовують науку з Кореї та передбачують автоматичне творення об'єднаного командування безпосередньо після заіснування акту аґресії. Важливість цього рішення, яке сильно піддержував представник Злучених Держав, полягає в тісному пов'язанні реґіональної оборони зі загальною справою Об'єднаних Націй, а встановлена в пляні передбачливість щодо реґіонального командування в імені Об'єднаних Націй, вможливить не тільки негайну військову, але й політичну протиакцію на випадок аґресії.

ПРИЗНАННЯ ЗАСЛУГ ҐЕН. МЕК АРТУРА ДЛЯ МИРУ З ЯПОНІЄЮ

Ню Йорк. Ген. Доґлес Мек Артур, який найбільше прислужився до перемоги над Японією і опісля до її замирення, але якого в нових обставинах не було на мировій конференції в Сан Франсіско, одержав признання своїх заслуг від японського прем'єра Шіґеру Йошиди та від свого наступника на пості аліянтського головного команданта на Далекому Сході, ген. Метью Ріджвея. Премієр Йошіда, в своїй ґратуляційній телеграмі до ген. МекАртура з нагоди підписання договору в Сан Франсіско, м.і. говорить: „Передучора підписано мировий договір. Моє серце і серця всіх японців скеровані тепер в безмежній вдячності до Вас, бо це Ваша тверда і ласкава рука вивела нас, повалену націю, на шлях піднесення і відбудови. Ви перші проголосили принципи справедливого і великодушного миру, що його ми нарешті маємо. В імені японського уряду і народу я пересилаю Вам нашу найсердечнішу вдячність". Ген. Ріджвей зі свого боку в ґратуляційній телеґрамі теж признає, що мир з Японією та кращі вигляди для цілого Далекого Сходу настали насамперед завдяки мудрому і великодушному провідництву ген. МекАртура.

ТІТО ПРОПОНУЄ ІТАЛІЇ ПОРОЗУМІННЯ В СПІРНИХ СПРАВАХ

Білгород, Югославія. Маршал Тіто, промовляючи вчора в порті Спліт з нагоди Дня Фльоти, запропонував італійському урядові переговори в усіх спірних справах, включно з Трієстом, але рівночасно остерігав, що всякі італійські спроби на розчленування Югославії та поновне прилучення до Італії Дальматського побережжя, можуть закінчитися „кривавою катастрофою" для італійського народу. Промову Тіта, яка сходиться з виїздом італійського прем'єра Альчіде де Ґаспері на наради до Вашинґтону, вважається посереднім повідомленням міністрів закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції, що Югославія не відступить від своїх основних позицій в справі Трієсту та що вона відкине кожне рішення міністрів у Вашінґтоні, якщо воно не респектуватиме югославських інтересів. Міністри закордонних справ трьох західних великодержав, що власне тепер відбуватимуть свої наради у Вашинґтоні, заповіли обговорення не тільки можливостей контрактового договору з Німеччиною та мирового договору з Австрією, але й провірку італійського договору, щоб вможливити Італії більшу участь в західній оборонній підготовці.

ВОЄННЕ ВІДШКОДУВАННЯ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЯПОНЦІВ

Сан Франсіско, 11 вересня. — Ще до початку переговорів у справі мирового договору з Японією, уряд Злучених Держав постарався був про ухвалення закону, який дозволяє сплатити відшкодування для американських японців, виселених з їх домів на початку другої світової війни. Негайно після нападу Японців на Перл Гарбор, 7 грудня 1941 р., Федеральне Слідче Бюро перевело арешт 100,000 японців, що мешкали на Західному побережжі, все одно, чи це були громадяни ЗДА — чи тільки мешканці, старі — чи молоді, і перевезло їх до концентраційних таборів. При такім переселенні японці втратили маєтку загальною вартістю двісті мільйонів долярів, хоч вони не допустилися жадного саботажу ані незаконного вчинку. Уряд тепер зрозумів свою помилку і тому постарався про закон для виплати воєнного відшкодування всім японцям, що самі зголосяться по нього і подадуть висоту шкоди, якої зазнали підчас евакуації. Досі зголосилося 25,000 японців з вимогами виплати відшкодування загальною висотою $133,000,000. Влада твердить, що це тільки малі претенсії, і то дуже обережно зголошувані, бо колишні японські жителі на Західному побережжі це люди невибагливі. Тільки один підприємець, а саме колишній власник японської кав'ярні коло Ґолден Ґейт Парк у Сан Франсіско, домагається відшкодування висотою двісті тисяч долярів, а один зголосив шкоду за знищення плянтації рижу висотою мільйона долярів.

ЧЕРВОНІ ВІДКИНУЛИ ПРОПОЗИЦІЮ ЗМІНИ МІСЦЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КОРЕЇ

Аліянти потвердили помилковий обстріл невтральної зони їхнім літаком

Токіо, 12. вересня. — Комуністичне головне командування в Кореї відкинуло вчора офіціяльно пропозицію аліянтського головного команданта ген. Ріджвея щодо зміни місця теперішніх переговорів в справі перемир'я в Кореї та перенесення їх з Каесонґ в таке місце, де не було б можливостей порушення його невтральности. Переговори, як відомо, комуністи перервали три тижні тому, — закидуючи аліянтам порушення невтральної зони, що аліянти заперечили. Проте, на коротко перед вчорашнім відкиненням пропозиції ген. Ріджвея, аліянтське командування потвердило інше обвинувачення, а саме признало, що один з аліянтських літаків минулого понеділка помилково обстрілював невтральну зону, збившись з дороги. Проти виновника заповіджено дисциплінарну акцію. Комуністичну відмовну відповідь на пропозицію ген. Ріджвея передала пейпінська радіовисильня і за підписом ген. Нам Іля, північно-корейського головного команданта і голови комуністичної делеґації на переговорах. Відкидаючи аліянтську пропозицію щодо зміни місця переговорів, комуністичне командування все ще залишає „відкриті двері" для дальших переговорів, погоджуючись на їх продовжування в Каесонґ, якщо тільки аліянти „признаються" до закидуваних їм безпідставно попередніх порушень та дадуть відповідні ґарантії, що вони більше не повторяться. — Відносно понеділкового помилкового обстрілу невтральної зони аліянтським літаком, аліянтське командування вибачається, заявляючи, що пілот літака збився в поганій погоді зі своєї повітряної дороги та пустив серію кулеметних стрілів на освітлені місця в невтралізованій зоні. Це аліянтське признання навряд чи вплине якнебудь на дотеперішнє становище комуністів, які домагаються аліянтського признання до всіх, теж видуманих або сфальшованих самими комуністами порушень невтральности Каесонґу, узалежнюючи від того евентуальне продовжування нарад. Аліянти зі свого боку рішучо відмовляються взяти на себе відповідальність за акти, яких вони ніколи не поповнили та які їм безпідставно підсувається.

„ЧУДОМ" ВРЯТОВАНИЙ З РУК ВОРОГА — майор Роберт Шелі з Маямі, Фларида, „Чудо" — це гелікоптер, що під охороною боєвих літаків спустився на ворожу територію і врятував майора прямо „з-перед носа" ворога, як майор був змушений зробити висадку у ворожому запіллю після того, як його літак був пошкоджений ворожою зенітною артилерією. Радість майора Шелі (посередині) цілком зрозуміла, бо замість висадки з гелікоптера на аліянтській базі він вже був приготований на невідоме у ворожому полоні.

ВЕЛИКІ ВТРАТИ ВОРОГА НА ФРОНТІ В КОРЕЇ

Токіо. — На центральній ділянці корейського фронту, де впродовж останніх днів відбувалися запеклі бої за важливі стратеґічні позиції та які закінчилися повною перемогою аліянтів, аліянтські війська зайняті тепер „очищуванням" терену та підрахунком ворожих трупів. Втрати ворога за останні тижні виносять, згідно з повідомленням аліянтського командування, понад 25,000 вбитими. На східному і на західному секторах фронту дальше розгортаються запеклі місцеві бої зі змінливим щастям. На східному секторі на північ від Інджін аліянтські війська відбили комуністичні атаки та здобули знову втрачені попереднього дня позиції. На західному секторі фронту приходило до оживленої патрульної акції та припадкових перестрілок між більшими патрульними відділами. З усіх ділянок фронту повідомляється про дальшу розбудову ворожих сил, що вважається неомильною ознакою ворожої підготовки до нового генерального наступу. Аліянтська авіяція і фльота продовжували вчора своє звичайне вже бомбардування ворожих воєнних об'єктів.

УКРАЇНЕЦЬ, ЧЛЕН УНС, ПОЛЯГ ГЕРОЙСЬКОЮ СМЕРТЮ В КОРЕЇ

Клівленд, Огайо.— Місцевий американсько - український громадянин, п. Василь Крупа, член Т-ва „Сокіл", 336 Відд. Українського Народного Союзу, одержав з департаменту оборони з Вашинґтону повідомлення, що його син Йосип поляг смертю відважних на полі битви в Кореї. В повідомленні сказано, що Йосип, сержант в Першій Кавалерійській Дивізії, поляг в акції. Йосип Крупа, колишній студент Клівлендської Професійної Школи, був покликаний до війська в 1949 році і від року був в Кореї. Він був членом того самого 336 відділу Українського Народного Союзу. Окреме повідомлення про його геройську смерть надіслав до УНС секретар відділу, Григорій Кісіль.

УКРАЇНСЬКІ ЗАПИТИ ДЛЯ КАНАДІЙСЬКОГО КОМУНІСТА

Торонто. — Впливова місцева газета „Ґловб енд Мейл" надрукувала у виданні з 5-го вересня повідомлення, що канадійський комуністичний лідер Гері Колґейт вибрався до Совєтського Союзу, щоб „з першої руки" дістати інформації щодо обставин в совєтському „раю на землі". Перед від'їздом того наївного канадійського малороса, колишній совєтський громадянин, Микола Приходько, піддав йому — згідно з повідомленням ґазети — кілька запитів для тих совєтських представників, що будуть його водити та показувати потьомкінські села. Запити відносяться до загально відомих совєтських злочинів, від поповнюваного над українським народом народовбивства починаючи, а на совєтській забріханости кінчаючи. Якщо совєти ці запити заперечать, Приходько зобов'язується піддержати їх достовірними документами та заприсяженими зізнаннями тисячів колишніх підсовєтських рабів.

СОВЄТСЬКІ ЛІТАКИ ПРОТИ ПРОПАҐАНДИВНИХ БАЛЬОНИКІВ

Ню Йорк. — На відкритті нюйорської кампанії за збір фондів на працю „Вільної Европи" промовляв президент університету Пенсилвенія, Гаролд Е. Стассен, який керує кампанією в 1951 р. Він недавно повернувся з Европи, звідки привіз вісті, що влада в підсовєтських країнах висилає літаки зістрілювати бальони, висилані організацією „Вільна Европа" з пропаґандивною літературою до підсовєтських народів.

Стассен сказав також, що тепер підготовляється подібна пропаґанда для освідомлення китайського населення під комуністичним режимом. Кампанія має на меті завербувати 25,000,000 членів для організації „Вільна Европа" і $3,500,000.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА ПІД ЗАГРОЗОЮ КОМУНІСТИЧНИХ САБОТАЖІВ

Бонн, Німеччина. — Федеральний уряд Західної Німеччини не скриває свого занепокоєння помітним пожвавленням підривної комуністичної акції серед робітництва західно-німецької індустрії, що натрапляє на досить податливий ґрунт серед самого робітництва. Згідно з достовірними інформаціями, коло 30 процент всіх робітників в західно-німецьких копальнях вугілля вже є членами комуністичної партії, або її симпатиками. Подібно, хоча і в меншій пропорції, мається справа теж в інших галузях промисловости. В німецьких урядових колах здають собі справу, що такий стан творить серіозну загрозу для німецької демократії, бо сильна комуністична п'ята колона в індустрії, скріплювана постійно найбільш вправними аґентами зпоза залізної заслони, може в критичній хвилині перерішити долю країни саботажами та „внутрішньою аґресією". Уряд плянує відповідні заходи проти цеї загрози.

СЕНЗАЦІЙНА ВТЕЧА ЧЕХІВ ПОТЯГОМ НА ЗАХІД

Гоф, Німеччина. — Вчора тут трапилась найбільш сенсаційна втеча зпоза залізної заслони на Захід, як чеський поспішний поїзд, що був в дорозі з Праги до Аш на кордоні з Німеччиною, не зупинився на місці призначення, тільки повним розгоном переїхав на рейки вантажних потягів та перегнав через кордон і заїхав до Сельб-Прешберґ на західно-німецькому боці. Цей дивний чеський „потяг волі", що складався з паровозу, трьох пасажирських і одного багажного вагонів, привіз на Захід це й 111 чеських пасажирів, 24 з яких, включно з обслугою потягу, кількома дітьми, двома чеськими вояками та одним чеським поліцаєм, виявили бажання залишитися на Заході. Організатором втечі був машиніст. Тих, які просять західного азилю як для політичних втікачів, переслухують тепер західні власті безпеки, а інші німецькі і чеські власті ломлять собі голову над тим, як завернути потяг з іншими пасажирами назад до Чехословаччини.

В СВІТІ

● **Забитий Стефан Мартика,** провідний комуно-польський драматурґ і співробітник варшавської радіостанції, яка повідомляє, що С. Мартику вбила „фашистська банда".

● **Росія може зважитися на війну ближчих двох-трьох років,** хоч має також експанзіоністську програму захватів без застосовання сили, — заявляє англійська Консервативна партія у виданому нею памфлеті. Це саме твердить і премієр Етлі.

● **Біля мільйона бездомних арабів,** вигнаних із своїх хат наслідком жидівсько - арабської війни, стали предметом жидівсько - арабської конференції, що відкрилась у Парижі. ОН харчує тепер 850,000 арабів-утікачів.

● **Не більш як лише перший крок** — а не реальне полагодження далекосхідної проблеми" — так описав японський мировий договір британський міністер Юнґер, повернувшись до Лондону із конференції в Сан Франсіско.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entereo as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну дареси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ПЛЯН МОРҐЕНТАВА"

Ліберальний американський журнал „Ню Лідер" помістив у числі з 10 вересня 1951 р. статтю „Інтоленранс, Інкорпорейтед", в якій пишеться про „сервілістичних націстських фаворитів", які „обстоюють розчленування Росії". Статтю написав Фред Форрест, бувший американський розвідчик, якого журнал вважає знавцем совєтських відносин. Серія його статтей обіймає „союзників, які нам непотрібні". В першій статті писав він про російську „націстську" еміґрантську організацію „Національно - Трудовий Союз", яка є за таку неподільну Росію, в якій не визнається ніяких „меншин". Другу статтю він цілком присвятив організації, яка діє під назвою „Антибольшевицький Бльок Народів". Автор зараховує її теж до „націстських" і таких „союзників", з якими демократіям не по дорозі. Зазначивши, що організацію піддержує політично й фінансово „Скатіш Ліґ фор Юропін Фрідом", він ще додає, що з АБН симпатизує в Злучених Державах Український Конґресовий Комітет, „очолюваний впливовим д-ром Левом Добрянським з Університету Джорджтавн". Сам УККомітет представлений як організація „групи американських громадян українського або галицького походження". Про АБН автор пише як про організацію, основану „бандерівцями" і ними ведену, зв'язуючи цю групу та її ідеологію й діяльність з націстським міністром д-ром Алфредом Розенберґом і антисемітизмом, додаючи, що в ній домінують „галичани", а „совєтські українці не відіграють майже ніякої ролі".

Автор претендує, що він обізнаний не тільки з політичними подіями, що відбувались на українських землях в часи останньої світової війни і по ній, але навіть і з різними політичними заявами, статтями і публікаціями. Він навіть користується ними, і то дуже хитро, для ближчого вияснення, що собою уявляє Антибольшевицький Бльок Народів і чи того роду організація може заслуговувати на попертя з боку демократій, а в першу чергу з боку Злучених Держав та Великої Британії.

Отже Фред Форрест приписує цій організації у відношенні до Росії — „новий плян Морґентава", себто плян цілковитого знищення Росії, обмеження її територіяльно до „Москви і околиці", опоганювання усього російського народу та всього, що російське й обвинувачення російського народу в большевизмі та всіх злочинах, що їх допускається кремлівський режим. *Усе це получене з безкомпромісовим відкидуванням принципу* якихось федерацій, бльоків, чи конфедерацій, що знов зручно протиставиться сучасним демократичним течіям, витвором яких є Плян Шумана, Европейська Цлова Юнія, Европейська Рада, Об'єднані Нації й т. п. Автор вияснює атаки АБН на таких „протикомуністичних державних мужів як Джордж Кеннан" тим, що АБН і „бандерівцям" не йдеться про боротьбу з большевизмом, а тільки про знищення Росії, якою вона не була б — царською, соціялістичною, демократичною, чи совєтською.

Ми не будемо тут займатися діяльністю АБН чи „бандерівців", що становлять собою лише одну з багатьох частин великого українського визвольного фронту. Хоч автор всю статтю присвячує тільки бандерівцям і АБН, та ясно видно, що для нього це тільки трамплін для наскоку на цілий український визвольний фронт. Про це ніби одверто не пишеться, а навіть згадується і про „українських демократів" як „самостійників". Мовляв, і такі існують... З розмислом продумане звужування самостійницьких змагань українського народу до „купки галичан", з якими „совєтські українці" ніби не хочуть мати нічого до діла, має, очевидно, свої політичні цілі. Тому було б політичною наївністю розглядати цю статтю тільки як статтю чи якийсь голос проти АБН чи „бандерівців". Це — акція проти всього многранного українського самостійницького руху, яка зручно використовує всі наші внутрішні недомагання, кожний невідповідний крок, кожну статтю і програму, а навіть і кожен вислів для знищення впливу цього руху на політику демократичних потуг, а в першу чергу Америки у відношенні до Росії. Звідси і ототожнювання пляну розчленування Росії з нерозумним і негуманним пляном Морґентава.

НІМЕЧЧИНА НА ЧЕРЗІ

Після блискучого успіху західної дипломатії з підписанням мирового договору з Японією в Сан Франсіско, на чергу західної боротьби за мир прийшла Німеччина. Міністри закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції почали у Вашинґтоні наради, у висліді яких має бути приготований контрактовий мировий договір зі Західно-Німецькою Республікою, що приверне цій країні суверенні права та включить її в колективну оборонну підготовку Заходу проти збільшуваної загрози совєтської агресії.

Справа з Німеччиною далеко більше скомплікована, ніж з Японією. Це головно тому, що сама Німеччина поділена, як і з погляду на складні европейські обставини та побоювання европейських народів, зокрема сусідньої Франції, щоб не створити передумов для повторення важких історичних промахів Німеччини у відношенні до її сусідів та цілого світу в минулому.

Мировий договір з Японією та принципи, на яких він побудований, має стати базою й для договору з Німеччиною. Сам договір, проте, матиме інший характер, бо з погляду на обставини ним не можна буде охопити цілости німецьких проблем, як це зроблено з Японією. Насамперед, в цьому договорі не можна буде розв'язати основної проблеми кожного мирового договору, а саме, не можна буде дефінітивно визначити кордонів країни. І тому договір буде контрактовий, буде тільки тимчасовим встановленням взаємовідношення між Німеччиною і західніми аліянтами, заки можна буде розв'язати ці справи загальним мировим договором.

„Японською базою" контрактового договору з Німеччиною має бути принцип, щоб переможену Німеччину не „карати" за почату і програну нею війну, але дати її можність „стати на власні ноги" та доказати своє бажання в мирі і вільно між вільними націями світу. Цей принцип зокрема рішучо заступають Злучені Держави і в цьому випадку їх пляни покриваються з бажаннями німецького народу. Англійська і французька дипломатія була початково в опозиції, але поступово й вона переконалася, у великій мірі на американському прикладі в Японії, що власне таке ставлення справи, безприкладне в дотеперішній історії, має ще найбільші вигляди на успіх в теперішніх обставинах і на дальшу мету.

Контрактовий договір з Німеччиною мав би охоплювати такі головні постанови: Західно-Німецькій республіці признається повні суверенні права, необмежені навіть контролею плянованою початково Ради Амбасадорів. Західні аліянти застерігають собі тільки право контролі та інтервенції в єдиному випадку, коли б демократія республіки була загрожена комунізмом або фашизмом зі зовні або з нутра. Значить, західні аліянти кожночасно прийдуть німецькому народові з допомогою, якщо б йому загрожувала тоталітарна агресія зі зовні або така тоталітарна революція з нутра. Тому теж в Німеччині залишаться західні військові гарнізони, хоча військова окупація країни буде формально закінчена. Німецький нарід і його уряд не тільки з таким станом речей погоджується, але так з боку уряду, як і з боку поодиноких політичних партій вже багато разів виявлено бажання, щоб західні гарнізони в Німеччині були ще й відповідно скріплені.

Це мали б бути головні постанови договору. Німеччина зі свого боку буде зобов'язана дати відповідний вклад в організацію колективної оборони Заходу. В цей вклад включається створення відповідних німецьких військових частин в командуваній ген. Айзенгавером европейській армії, урухомлення деякої німецької воєнної індустрії та відповідний економічний вклад Німеччини в оборону.

Контрактовий договір з Німеччиною мав би бути підписаний вже впродовж найближчих шістьох тижнів. Він цілком певно буде черговим великим досягненням західної політики та ще більшим „калібром" в її боротьбі за мир ніж ним є договір з Японією.

П. Козаченко

Совєтська позика на селі

Щороку большевицька влада провадить кампанію внутрішньої державної позики. Починається ця кампанія, звичайно, тим, що робітники якоїсь великої фабрики під натиском компартії ухвалюють на своїх зборах „просити уряд випустити облігації нової позики. Після цього з'являється і відповідна постанова уряду, що починається такими стереотипними словами: „ідучи назустріч бажанням трудящих мас, Президія Верховної Ради СССР постановила . . .". І далі йде текст постанови про нову позику. Далі в усіх фабриках і установах відбуваються збори і мітинґи, на яких „трудящі з великим ентузіязмом вітають постанову уряду" і ухвалюють підписатися усім колективом „добровільно" на нову позику. Підписуються в розмірі двомісячного і щонайменше одномісячного утримання (заробітної плати). Ця сума виплачується однаковими частинами впродовж десяти місяців. Таким чином відбувається фактичне зниження платні на десять — двадцять відсотків. Щоб не бути зарахованим до категорії „ворогів народу" з усіма наслідками такого зарахування, робітники й службовці з переляку всі підписуються на позику.

На селі ця операція колись проходила значно складніше. Один селянин ось як розповідав про таку кампанію позики в селі Максимівці на Полтавщині.

Приїхали з району представники влади. Скликали загальні збори селян. Саме була гаряча пора — весняна сівба. Зморені тяжкою працею люди хотіли відпочити хоч уночі. Але їх зігнали на збори. Довгі й нудні промови тяжко було слухати. Селяни дрімали, а дехто навіть солодко хропів. Навіть дівчата перестали лущити насіння. Нарешті промови скінчилися.

— Ну, а тепер підходьте до столу і підписуйтеся на позику і зразу ж сплачуйте і гроші, — сказав наказуючим тоном голова зборів. Але на цей заклик відгукнулися тільки бригадири та колгоспівська адміністрація. Звичайні колгоспники сиділи мовчки, похмуро зиркаючи на агітаторів. Тоді стали викликати поіменно кожного.

— Та де ж я візьму тих грошей, у мене хліба нізащо купити, діти голодні, — відповідали селяни. Обідране селянство в той час дійсно не мало грошей і не могло їх десь дістати.

Так ні з чим поїхали агітатори. Але справа на цьому не скінчилася. Колгоспників стали „обробляти індивідуально". Викликали до сільради, загрожували, але нічого не виходило з цього. Начальство лютувало, але плян „добровільної" позики не посувався наперед. Тоді влада вдалася до випробуваних засобів терору. Однієї ночі приїхали озброєні енкаведисти і заарештували двох селян за „аґітацію" проти державної позики. А на другу ніч почалося масове „збирання дані". Представники сільської влади разом з озброєними міліціонерами пізньої ночі, коли всі вже спали, стукали в вікна, будили людей.

Колгоспники спросоння відчиняли двері непроханим гостям і перелякані до смерти підписувалися на позику. Хто мав гроші, зразу ж сплачував, хто не мав, той зобов'язувався сплатити в певний термін.

Зайшли до хати одного з найбідніших селян — до цигана. Циган спочатку перелякався, а потім, трохи оговтавшись, запитав:

— Та невже ж так дуже збідніла совєтська власть, що їй доводиться позичати гроші у бідного цигана?..

. . . На другий день циган був азарештований „за аґітацію проти совєтської влади".

Минуло кілька днів (вірніше ночей), і плян „добровільної" підписки в селі і по цілому району був виконаний і навіть перевиконаний.

В районній газеті писали: „З великою радістю і небувалим ентузіязмом колгоспники Н. району підписалися всі як один добровільно на державну позику і закликають всі села іти за їхнім прикладом".

. . . Так пройшла кампанія державної позики в нашому селі, — закінчив своє оповідання селянин з Полтавщини.

Так проходили ці „добровільні" позики і по інших селах. Терором і насильством большевики відбирали в селянина останні копійки, а коли й цих копійок не було, то примушували селянина діставати їх для ненаситної держави за всяку ціну. Свою жорстоку практику насильства і терору прикривали солодкими брехливими фразами про стопроцентну „добровільну" підписку всіх „зажиточних" колгоспників та про їх небувалий ентузіязм і „совєтський патріотизм". Ці „добровільні" позики насправді є безсоромне грабіжництво, при чому грабіжники тут не тільки грабують, але ще й примушують пограбованих дякувати грабіжникам та й не тільки дякувати, а ще й солодко при цьому посміхатися!

У відповідь на ці знущання український селянин заховує у своєму серці страшну ненависть до своїх мучителів. І в короткий час, коли большевиків не було на Україні, ця ненависть виявилася неприховано й відкрито. А про ненависні облігації „добровільної" позики чимало повстало глузливих приповідок і приказок. Особливо була розповсюджена така приповідка:

„Їде поїзд на Москву —
важко паром дише:
ЖИТО-ПШЕНИЦЯ, ЖИТО-ПШЕНИЦЯ, ЖИТО-ПШЕНИЦЯ!!!
Їде поїзд із Москви —
лігко паром дише:
ОБЛІГА-А-А-А-А-А-ЦІЇ!!!

Так дотепно показано „обмін товарами" між большевицьким московським центром і обкраденим українським селом.

. . . А коли большевики залишили Київ, то населення з радощів рвало ненависні облігації і демонстративно кидало з вікон і з бальконів. Це теж був вияв „ентузіязму" до „добровільної" совєтської державної позики!

Микола Кокольський

ВИХОВНІ ІДЕАЛИ І МИ

Їдемо міською залізницею, та й говоримо про се й те:

„Жаль мені наших людей, що покінчили високі школи, що провели свою молодість в праці, нераз тяжкій і відповідальній, а на старші літа мусять тинятися по світі, часто без гроша в кишені. А фізична робота таким людям уже не під силу. От хочби учителі. Є в нас трохи тих шкіл, ба вже й пишуть в часописах і в радіо голосять, що немає в них кому дітей учити. Чи не могли б там наші учителі учити української мови, історії тощо? Все ж була б з того більша користь, як з їх клінування". — Це мій співрозмовник, давний еміґрант, людина, що вміє тверезо дивитися на світ.

Любий приятелю! Проблема шкільного виховання дитини, на жаль, ще не знаходить належного зрозуміння у широких колах громадянства. Каже наша не то поговірка, не то проклін: „Бодай би ти людські діти вчив!" — Щось наче побажання злої долі. Людська мудрість у с в і д о м л ю є собі вповні важкий труд отого працівника, що дістає до рук найніжніший матеріял, душу дитини, якій має надати певні форми. Але чи всі батьки свідомі того, який великий тягар кладуть вони на плечі вчителя, коли віддають йому своїх дітей на виховання? Чимало їх дивиться на школу як на інституцію, яка має дати дитині певну суму знання, потрібну до здобуття добре платної праці. Це погляд невірний. Безперечно, знання то цінна річ, але воно тільки одна сторінка багатогранного людського духа. Знання ще не робить людини повновартісною. Тож на поверхню життя виринають раз-у-раз типи, що своє знання, нераз навіть високе, уживають на злочинну роботу, на холоднокровний морд, на зраду. Немає в них ніяких моральних засад, не знають ніякого стриму для своїх гонів, не признають ніяких ідеалів. Звідки береться те все? Чому людина, добре забезпечена, запродується ворогові за марний гріш? Відки береться ота страшна жорстокість, з якою мордують людей нацистівські гестапівці, большевицькі чекісти і т. д. Людина злочинцем не родиться. Коренів лиха треба шукати у вихованні дитини.

Виходимо із засади, що людина це суспільна істота, а це значить, що її особисте життя мусить проходити в певній гармонії з життям її ближніх, життям спільноти. Основний закон тієї гармонії становить собою християнська мораль любови ближнього. Порушення тієї гармонії в особистім інтересі, чи в інтересі спільноти, стає причиною важких конфліктів, проступків, а то й злочинів. І тут маємо напрямну виховання нашої дитини, дитини тієї нації, що стоїть безкомпромісово у боротьбі зі злочинцями державного покрою, зі злочинним державним устроєм. Запалювати вразливу душу дитини до високих ідеалів добра, правди, краси. Зміцнювати її витривалість у прямуванні до них, та протидіяти нездоровим проявам зневіри, песимізму, духовій депресії. Шукати в житті тієї гармонії між своїм особистим і загальним. В ім'я тієї гармонії вчити дитину трудного мистецтва опановувати свої гони. Зрозуміти, що в боротьбі між добром і злом жадного компромісу нема і що злом добра не осягнути. Вміти мужньо постояти в обороні свого „я", але й уміти принести його в жертву великій ідеї, в слушний момент. А передусім налити серце глибокою любов'ю до ближнього.

Релігія, красне письменство, історія, мистецтво відограють чи не найважнішу ролю у шкільному вихованні. Вони промовляють б е з п осередньо до серця дитини, вони зворушують її до глибини і записуються нестертим письмом в її душі, вони формують майбутнє духове обличчя людини. Оскільки ж могутніше промовляє до української дитини близьке їй українське слово, українське мистецтво, українське минуле! Які ж близькі їй княжі вої, що червоними щитами степ Половчаниновi городили! Вони й досі стоять там у бою за волю. Яка рідна Ярославна, Ігорева дружина, у своїй ніжній тузі! Це ж праобраз терпіння української жінки. А полум'яний Шевченко, український Прометей, замучений за нашу і вселюдську ідею волі! А український Мойсей — Франко, що провадить свій люд до обіцяної землі! А Леся, жінка — воїн незламний, всі вони, ціла плеяда, що слідами Скорбної Матері ступає, і вдруге розп'ятого Сина на нашій не своїй землі шукає!

Героїзм у тисячоліттях нації, високе мистецтво, що бере початок у сивій, даждьбожиній давнині, все те моменти високої виховної вартости. Очевидно, в руках учителя, який знає, цінить і любить душу свого народу, його мову, історію, культуру. Якщо дитина виховується в іншій атмосфері, якщо українська мова в школі являє лише ледве терпимий додаток, тоді така школа не має обличчя і своїм завданням не відповідає.

І як воно не дивно! Жменька вчителів, що на рідній землі посвятилася вихованню молоді, на новій землі переважно на фізичній роботі. Невже не шкода того великого, національного капіталу, що міг би дати куди більші користі і для церкви і для нації, аніж „клінуючи фльори"? І то тоді, коли в навчанні рідної мови нема ніякого пляну, ба навіть немає підручника, що відповідав би сьогоднішнім вимогам. Нічого дивного, що ми танемо, що наша молодь розсівається по всіх усюдах. Вона іде туди, де дають їй більші вартості.

Що ж діяти? Українське серце? Українське — якось то буде? Це все архаїчні пережитки, далекі від сучасного життя. Вихід із ситуації у ваших руках, батьки. Творіть школу з українським обличчям! В такій школі українська мова займе належне їй почесне місце. Така школа защепить у серцях ваших дітей ті ідеали за які гинули ваші прадіди і за які ви кинули рідні пороги.

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

6)

Проте психологічні катування страхом і чеканням невідомого — найжахливіше. Така проста річ як: впроваджують арештованого до кабінету слідчого. Просять сідати, бо слідчого ще нема. На столі течка зі справами розстріляних людей, а десь у другому кутку око обсерватора. Після 10 хвилин чекання в такій обстановці, в умовах „правосуддя" СССР — роблять 95 відсотків жертв готовими признатись. Решта, тих п'ять відсотків „признається" після кількох місяців комбінованого катування, або буде знищена без суду. Ті, що йдуть на суд, майже завжди „признаються". І тут СССР — країна дійсно передова!

Коли ж жертва не признається і до неї не прив'язують спеціяльної ваги, та спеціяльно не катують рафінованими муками, її судить на закритому засіданні така чи інша „колеґія", яка зовсім не цікавиться зізнаннями підсудного. Їй вистачає вимога НКВД. Так було у моєму випадку.

ПАВУК СНУЄ ПАВУТИННЯ

Я сидів у переповненій камері. Мене більше не викликали на допит і здавалося цілком забули. Але в той час (як я потім довідався при зустрічі з моїми свідками), слідчий старанно працював з моїми близькими друзями. Він по одному чемно запрошував їх телефоном завітати і розпитував:

— Чи не знали ви бува такого Івана Хмельницького? Може колись випивали з ним?

— Як вам сказати . . . якось було раз що випили по-маленьку . . . Слідчий робить здивований погляд, похитує головою:

— А . . . Якже це ви! . . З ворогом народу?!. Яка ж помилка з вашого боку . . . А скажіть, чи не помічали ви у нього антирадянських поглядів?

— Ні, щось не помічав . . .

— Які ж ви короткозорі! То по-вашому виходить, що органи державної безпеки даремно заарештували вашого близького приятеля?

— Як ви гадаєте? — вже зовсім суворо запитує слідчий. Свідок спантеличений. Мовчить. Думає. Коли він скаже, що Іван є чесна людина, можуть статися неприємності для самого свідка. Тільки за одне знайомство з таким контрреволюціонером можуть дати висилку. От тобі Іван. — Ніколи навіть не признався, що має до діла з контрреволюцією . . . Ні, своя шкура ближча . . .

— Так . . . Я гадаю, що Іван Хмельницький був трохи антирадянсько настроєною людиною. Вже саме тому, що він заарештований органами державної безпеки.

— Добре. Підпишіть! — зрадів слідчий — а в чому саме, більш конкретно!

— Та він . . . він . . . скаржився на те, що у нього дуже погана кватира — додає з неприємністю свідок.

— Ага! — радісно вигукує слідчий.

— Значить висловлював незадоволення із існуючого стану в країні.

— Та ні, трохи не так, — пробував говорити свідок. Але в цей час слідчий дивиться на нього як полоз на курча.

— Адже ж він висловлював незадоволення своєю кватирою! А де находиться його кватира? В якому місті?

— В місті Вінниці.

— А це місто, де? В країні, де будується соціялізм! — Запитуючи та відповідаючи на свої питання продовжує слідчий, — я вам не раджу виправдувати ворогів народу, бо у нас легко зі свідка потрапити . . . туди, де Іван Хмельницький.

Заляканий і спантеличений свідок, потрапляти туди, де його приятель — не хоче, замовкає, і сам не розуміючи, як це все сталося — підписує свідчення, які вимагає слідчий . . .

. . . За моїми знайомими і друзями слідчий викликав і кілька не-приятелів, які теж трохи приклали рук до справи, давши ряд дрібних і безглуздих свідчень. Особливо постаралася моя сусідка, якій слідчий пообіцяв передати мою маленьку кімнату, перероблену з комірчини з протікаючим дахом.

— Він ночами часто довго писав . . . мабуть якісь контрреволюційні справи, — додала вона. Вона нераз бачила, як я засиджувався до півночі за працею над балянсом банку, часто приносив додому з доручення мого директора...

Так в таємничих кабінетах величезної установи снувалося павутиння міцного мотузка, щоб ним зв'язати моє бідолашне тіло, скути мої думки й діла та думки мільйонів інших.

„ОЧНА СТАВКА"

Мій другий допит виглядав інакше.

Побачивши мене — слідчий змірює з ніг до голови знищуючим поглядом і кидає папір:

— Читай обвинувачення!

Я дивлюся на аркуш паперу, де між друкованими рядками заповнено моє прізвище, і летери затанцювали в очах, коли я дійшов до висновків „активний член контрреволюційної організації, що систематично висловлював незадоволення існуючим станом в країні, чим намагався підірвати міць радянської влади. Обвинувачується за Ст. У. К. УСРР 54.2, 54,10, 54,11."

— Та це ж нісенітниця! На городі лобода, а в Києві дядько! — вихоплюється у мене і я кричу: — це провокація!

— Але у нас є свідки, які все це доведуть на очній ставці.

— Я рішуче відкидаю все і відмовляюся підписати обвинувачення. Тоді слідчий вживає своєї „красномовности":

— Ах, ти контрреволюційна гадино! Ти ж знаєш, що Ленін учив нас, що „хто не з нами той проти нас!" А письменник Максим Ґорькій сказав: „Коли ворог не здасться, ми його знищуємо". Ворог, що не здається буде зломаний, а який розкаюється у своїх злочинах нам уже не страшний і може розраховувати на помилування . . . Ми не лиш знищуємо, але й виправляємо злочинців . . . Коли людина викине з-за пазухи камінь, що носить проти совєтської влади, їй стане легше . . .

Д-р Степан Баран

ТРИПОДІЛ ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Дещо з недавньої історії. Екзильний уряд і Рада Народова, Лондон. Рада Політична, Париж, і Комітет Демократичний Миколайчика, Вашингтон. Українська проблема і справа східних кордонів Польщі.

1)

Дещо з недавньої історії

В січні 1918 р. тодішній президент Злучених Держав Америки, Вилсон, проголосив 14 точок, що мали бути основою нового державно - політичного укладу сил в Европі по ліквідації першої світової війни. У точці 13 проголосив Вилсон створення незалежної Польщі з усіх етнографічно - польських територій з доступом до моря. Що польська державна проблема знайшла свій вислів у згаданій програмі Вилсона, це не лише заслуга Польського Комітету в Парижі під проводом провідника польської народово-демократичної партії, Романа Дмовського, великого суперника Начального Комітету Народового в Кракові і Иосифа Пілсудського, але в головній мірі Ігнацеґо Падеревского, загально відомого в Америці і Европі піяніста та особистого приятеля Вилсона. Нова Польща по згаданій програмі Вилсона мала складатись виключно з етнографічно-польських земель, які досі належали до Росії, Прусії і Австрії, без українських, білоруських і литовських земель.

Версальським мировим договором з Німеччиною з червня 1919 р., створено Польщу як незалежну суверенну державу. Вилсон усунувся після закінчення першої сітової війни від чинного порядкування справ повоєнної Европи і Америка зайняла своє довоєнне становище — не мішатися в европейські справи. Державами, що мали упорядкувати новий державний лад і визначити кордони новостворених держав, були Франція, Велика Британія, Італія і Японія. Головна роля у цій чвіртці припала Франції і передусім її заходами створено Нову Польщу не в границях пляну Вилсона, але у далеко ширших, признаючи Польщі і великі простори непольських земель. Справа української Галичини, збройно окупованої Польщею в липні 1919 р., спочатку не була вирішена в користь Польщі. Про державно - правну долю української Галичини згідно зі Сан Жерменським мировим договором з Австрією з 1919 року мала вирішити окремо Рада Амбасадорів у Парижі, тобто згадана чвірка великодержав.

Війна Совєтів проти Польщі в 1920 році скінчилась совєтською поразкою. Польща загарбала на сході великі простори етнографічно - непольських земель, кордони яких устійнено в польсько - совєтському мировому договорі в Ризі з 18 березня 1921 р. Українську Галичину влучено, як складову частину Польщі, рішенням Ради Амбасадорів у Парижі з 14 березня 1923 року. Устійнені в цей спосіб східні кордони Польщі проіснували до вересня 1939 р. До Польщі влучено 132,000 кв. клм. суцільних українських етнографічних земель, що творили одну третину (34%) території Польщі з населенням около 10 мільйонів (в тому 6 мільйонів українців), яке творило 29,5% загалу населення Польщі. Українці знайшлись в межах Польщі проти своєї виразної волі. Західна Волинь з Західним Поліссям і Холмщина з Підляшшям увійшли на основі мирового договору в Берестї з 9 лютого 1918 року в склад Української Народної Республіки, а Східня — Українська Галичина в склад Західно - Української Народної Республіки, яка актом соборности в Києві 22. січня 1919 р. злучилась в одну Соборну Українську Народну Республіку. Українські землі Польща загарбала збройно після довгих кривавих боїв, зокрема з УГА (Українська Галицька Армія) на терені Східної Галичини; українське населення ніколи не визнало польської анексії і проти неї чинно боролося.

Нова, т. зв. Версальська Польща проіснувала всього 20 років. Польський державний устроєвий лад — конституцію — створено виключно на засадах польських національних і політичних інтересів, як національно польську державу. Польська конституція з 17 березня 1921 року увела засаду повної централізації без будь якої автономії для територіяльних національних меншин, що на своїх етнографічних територіях творили велику абсолютну більшість місцевого населення. Тільки з політично-тактичних оглядів, щоб і Східну Галичину влучити (інкорпорувати) до Польщі, Польща окремим законом з 26 вересня 1922 року надала деяку територіяльну автономію з власними законодавчими установами (соймиками) трьом східно-галицьким воєвідствам — Львівському, Станіславівському і Тернопільському, зобов'язуючись оснувати до двох років також державний університет з українською мовою навчання. Цей закон допоміг Польщі до цього, що Рада Амбасадорів рішенням 14 березня 1923 року признала Польщі Східну Галичину. Польща свого закону з 26 вересня 1922 р. й не думала виконати і законом з 23 березня 1933 року про частинну зміну устрою територіяльної самоуправи знесла його офрмально. Цілий характер польської політики рр. 1919-1939 був протиукраїнський, що знайшов свій вислів і у постановах окремих законів. З приходом до влади маршала Пілсудського в травні 1926 р. вступила Польща на шлях послідовного переустрою в авторитарну державу, до чого мала служити й нова конституція з 23 квітня 1935 р. До влади прийшла кліка кар'єристів — т. зв. санація. Опозиція — людовці, соціялісти і народові демократи — збойкотували соймові і сенатські вибори в 1935 р. і 1938 р. Вибух німецько-польської війни 1 вересня 1939 положив кінець Версальській Польщі. Договором Ріббентропа і Молотова зі серпня 1939 р. поділено Польщу між большевицьку Москву і нацистську Німеччину і в другій половині вересня 1939 р. всі польські етнографічні землі знайшлися в руках Гітлера, а непольські в руках Сталіна.

Це коротка пригадка з недавно-минулого.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **„Україна могла б була легко перемогти росіян,** але в той же час її напали білі армії Денікіна, яким допомагали Англія та Франція і поляки, підтримані, вишколені та озброєні Францією, „пише в часописі „Дейлі Рекорд енд Мейл" відомий Джон Стюарт у статті „Чи має Британія російську політику?"

● **УНРада не зайняла офіційного становища** щодо участи українців у формованому американцями чужинецькому леґіоні в Німеччині, але напівофіційно дала зрозуміти через близьку їй пресу, що співпраця у формі індивідуальних зголошень „без правно-політичних зобов'язань є для українців на ширшу скалю неприємлива".

● **Хор і балет „Бандура"** в Бельгії виступає з великим успіхом під керівництвом диригента Савина.

С. Г.

ГЕОРГІЙ ФЕДОТОВ

Минулого тижня помер у Бікон, Н. Й., визначний історик російської церкви Георгій Федотов, професор Православного Богословського Семинаря. Ще перед большевицькою революцією був він професором петербурзького університету, а, після виїзду на захід у 1925 році, вчив у Духовній Семинарії в Парижі, де перебував до часу німецької окупації. Його спеціяльністю була історія російської церкви та взагалі релігійної проблеми в Росії, куди він анектував й історію церкви на Україні, неразз'ясовуючи різні типові тільки для українського комплексу елементи як риси російські. Про його, зрештою блискуче написані, праці англійською мовою, що появилися останніми роками, можна сказати, що вони внесли ще більше плутанини у вже й без того заплутані погляди американського наукового світу на східно - европейські справи. Проте, не оцінка історично-релігійних писань Федотова є темою цієї статті, а його політично - публіцистична діяльність. Для з'ясування її варто пригадати два факти з тієї його діяльности .

В 1936 р. в Европі повіяло війною, до неї спішно готувалася Німеччина, а в Еспанії вже відбувалася діяльна сутичка з червоним світом. Російська еміґрація відразу відчула загрозу для СССР ,бо кожна війна значила відродження надій усіх поневолених народів на розвал російської імперії. Александр Керенский спішно заклав у Парижі журнал „Новая Россія", де намагався перестерегти совєтський уряд, і Сталіна зокрема, перед загрозою розвалу. Не вважаючи совєтський уряд досить сильним витримати евентуальний удар, він дораджував йому ввести деякі демократичні зміни і тим з'єднати собі населення. „Ми вимагаємо в передвоєнний час, писав він у „Новій Россії" (ч. 4, 1936), поки ще не запізно, таких внутрішніх політичних і господарських змін, які б зменшували до можливого мінімума небезпеку поразки червоної армії і нового розгрому і розбору Росії". Власне, одним з чільних співробітників Керенського став Г. Федотов, поміщуючи майже в кожнім випуску його газети свої статті.

„1917-ий рік, писав Федотов у тому самому 4-ому числі, поставив нас перед зовсім реальною можливістю розподілу Росії. Він почався, відірвав від Росії всі західні окраїни, але був затриманий несподіваним пробудженням російського революційного патріотизму. (...) Новий совєтський патріотизм є факт, який безглуздо було б заперечувати. Той факт є єдиною шансою на існування Росії", бо „коли народ відмовиться боронити Росію Сталіна, то для того народу, можливо, немає спроможностей історичного існування".

Коли пізніше дехто дивувався, як це стало можливим, щоб після останньої війни колишні царські генерали і поміщики на еміґрації у Франції спішно почали вступати до „Союзу совєтських патріотів" і вертатися додому — тим треба показати ці рядки Керенського і Федотова, які той процес підготовили морально на багато років перед тим.

Проте, Федотов був усе ж таки вченим. Тобто, коли він ставав перед певними фактами, він не міг не робити з них висновків, навіть коли ті висновки заперечували всі його попередні погляди. Після війни він став свідком того, як на його власних очах зникла й англійська і голяндська імперії, стративши свої колонії, і він прийшов до логічного висновку, що така сама доля жде й останню в світі імперію — російську. Думки про це виклав він у статті „Доля імперій", надрукованій у нюйорськім „Новім Журналі" (Кн. 16, 1947).

„Російські націоналісти, писав він, помітили небезпеку, що загрожує імперії. Вони відповіли на неї посиленням русифікації, цькуванням інших народів, знущанням над українцями і жидівськими погромами (...) Для всіх меншостей відраза до большевизму супроводиться відштовхуванням від Росії, яка його (большевизм) породила. (...) Ідеологами і творцями партії були переважно росіяни. Большевизм без зусиль укріпився в Петрограді і Москві. Росія майже незнала громадянської війни, окраїни ж ставили большевизмові розпучливий опір. Мабуть було щось у традиціях Росії, що живило большевизм „у більшій мірі, ніж інші ґрунти імперії".

„Московську віроломність, пише він, не забуто досьогодні. Найяскравіше наше глибоке незрозуміння українського минулого показується в оцінці Мазепи. (...) На наших очах народжувалася на світ нова нація, але ми закривали на те очі".

„Не важко передбачити, пише він далі, що на випадок воєнної поразки Росії відбудеться не тільки повалення совєтського режиму ,але й повстання народів проти Росії". І Федотов потішає себе ,що це буде звільненням і самої Росії, бо „держава, яка існує терором на половині своєї території, не може забезпечити свободу для другої її половини". Втрата імперії стала б, на його думку, моральним очищенням, звільненням російської культури від страшного ярма, що викривлювало її духове обличчя. А що ж до втрати донецького вугілля і бакінської нафти — то „Франція, Німеччина і багато народів ніколи нафти не мали".

Не треба й казати, як ця самохарактеристика російського імперіялізму заболіла російські політичні кола. Зараз у найближчій книжці „Нового Журналу" скартав за неї свого колишнього співробітника сам Керенський, закидуючи йому, що він заповідає „розгром, торжество всіх ненавистей і сепаратизмів, новий розподіл, ще більш розторощуючий ніж ленінське - сталінське Берестя Литовське". Федотов, писав він, „комуністичну аґресію приймає за неіснуючу „російську експансію" і думає, що у волелюбних народів немає іншого виходу, крім розгрому великоруського імперіялістичного хижака". Федотов, як видко, дався переконати, доказом цього його підпис під відомим листом російських діячів до нюйорського Таймсу. Тут він знову повернувся на позиції „Нової Россії", в якій він сам за єдину шансу існування Росії визнав оборону Росії Сталіна.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„ЩАСЛИВА ДОЛЯ"

По видрукуванні цитованої вгорі постанови, орган партії „Радянська Україна" приступив до друкування творчости підсовєтських поетів ужі після покаяння. Першим гозета надрукувала товстим друком на видному місці віршований твір А. Малишка п. з. „Сталіну", другим на наступний день на цьому ж місці і таким же шрифтом віршований твір М. Бажана „Зорі над Кремлем" третім — через один день — Платона Воронька „Українська радянська земля", вже меншим шрифтом, хоч також жирним. В наступних числах цієї газети треба сподіватися інших публікацій дальших підсовєтських поетів і письменників.

Друкування важне тим, що в ньому відображається лінія політики комуністичної партії в дану хвилину. Розшифровувати її можна вже хоча б з чергування тем: Сталіну, Кремлеві, а тоді вже й радянській Україні. Щождо змісту друкованих речей, то вистачить навести кілька коротких цитат. Твір Малишка, прикладом, задуманий найбільш очевидно для того, щоб до нього котрийсь з композиторів уложив мелодію та перетворив у „народню пісню". Рефреном там є такі слова: „Вчителя діло велике, наче те море безкрає, добре, що в серці народу Сталіна ім'я палає, Сталіна ім'я палає". М. Бажан, в свою чергу, задивлений у Спаську вежу на Кремлі, в своєму творі говорить: „Перед тобою радісно стою, висока вежо, вінчана зорею! Свою любов і відданість свою, свої слова підказані душею, тобі несу, тобі я віддаю, щоб оповісти піснею цією, як сяють вічним єдности вогнем для України зорі над Кремлем". І Бажан „голову схилив, вклоняючись народові Росії, що завше в славних подвигах віків був найвірнішим братом України".

Вкінці, П. Воронько закінчив свій програмовий вірш так: „Союзу радянських республік хвала за братні чуття, за великі діла! Хвала тобі партіє, Сталіну слава! За те, що цвіте зореносна держава і в ній українська радянська земля щасливую долю свою прославля".

ГОЛОВНА ТЕМА

В рубриці „Огляд преси" „Радянської України" від 14. 7. читаємо: „Ровенщина — одна з молодих областей нашої республіки. Трудящі Ровенщини порівняно недавно пізнали радість радянського буття . І не важко собі уявити, як гаряче прагнуть вони знати про свою батьківщину, в лоні якої знайшли своє щастя... Трудящі Ровенщини сповнені духом любови і поваги до провідної нації серед усіх націй, що населюють нашу країну, до — російського народу... Ровенці і звертаються до своєї газети, сподіваючись знайти на її сторінках те, до чого лине їхнє, сповнене патріотичних почуттів серце..." Після того орган партії приступає до громлення місцевої обласної газети, яка виходить в Рівному на Волині п. з. „Червоний Прапор". „Радянська Україна" стверджує, що „Червоний Прапор" по лінії совєтського патріотизму „не вдоволяє трудящих", а тому рекомендує рівенському обкомові партії зліквідувати помилки та приступити до дбайливішого розроблювання „головної теми".

ЧЕРНІВЧАНИ В КИЄВІ

В половині серпня в Києві розпочав свої ґастролі чернівецький драматичний театр, який у роботі „керується історичними рішеннями партії в справі ідеологічних питань та добився певних досягнень". В своєму репертуарі театр має такі п'єси, як „Незабутній 1919-ий" Вишневського, „Калиновий Гай" Корнійчука, „Західний кордон" Прута і Шпанова, „Горе з розуму" Грибоєдова, „Женихи" Токаєва, а навіть „Безталанна" та „Житейське море" Карпенка Карого й „Отелло" Шекспіра. В колективі театру: Кисільова, Раїсова, Столяренко - Муратов, Захаров, Степанов, Лейман, Величко, Луганська, Ципа, Гринченко, Голобородько і ін. Головний режисер Б. Борін.

(У. Думка)

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС"!

КНИГИ Й ЖУРНАЛИ НАДІСЛАНІ ДО РЕДАКЦІЇ

Володимир Дорошенко: ОГНИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ. Наукове Товариство імени Т. Шевченка. З нагоди 75-річчя його заснування. Ню Йорк — Филаделфія, 1951. Ст. 116. Цінна праця компетентного автора, що подає образ праці НТШ за 75 рр. (1873-1948) і що становить собою вклад до історії української культури.

Володимир Січинський: ІВАН МАЗЕПА ЛЮДИНА І МЕЦЕНАТ. Филаделфія, 1951. Ст. 56. Як зазначає автор, книга написана „з нагоди ювілею чвертьтисячеліття світлої доби діяльности Івана Мазепи — великого мецената української культури". Книга містить 18 ілюстрацій з українського мистецтва різних родів доби Мазепи та список джерел.

Д-р Іван Німчук: 595 ДНІВ СОВЄТСЬКИМ В'ЯЗНЕМ. Торонто, 1950, В-во ОО. Василіян. Ст. 232 (шіснадцятки). Автор — відомий західно-український діяч і співредактор „Діла", подає спогади про дні свого перебування під большевицькою окупацією у Львові, а далі свій арешт і перебування в тюрмі НКВД, зокрема на Луб'янці в Москві, в якій мав цікаві зустрічі з підсовєтськими людьми.

„ВОЛИНЬ". Орган Т-ва „Волинь" у Ню Йорку. Рік I., ч. 1. 1951. Липень-Серпень-Вересень. Ню Йорк. Ст. 16. В передмові до першого досить живого числа цього журналу редакція пише: „Маємо замір в нашому журналику давати матеріял з різних ділянок життя Волині: історія, етнографія, спомини — спеціяльно нас цікавить праця і значіння Волині в тій чи іншій області нашого національного буття в часі 1900-1943 рр., далі красне письменство, сучасне життя Волині та життя волинських організацій на еміґрації і т. д. Нас цікавить лише те, що було на Волині й те, що є. Політика не входить в нашу компетенцію".

„НАШЕ ЖИТТЯ" ч. 7., Липень 1951. Рік видання 8-ий. Филаделфія. Видає Союз Українок Америки раз на місяць.

НАУКОВИЙ БЮЛЕТЕНЬ УТГІ (Українського Технічно - Господарського Інституту). Авґсбурґ, 1951. Ст. 51. (циклостиль). Бюлетень містить дві фахові праці: проф. д-ра Бориса Іваницького „Проблема захисних лісів та захисного заліснення в Галичині до 1939 р." та дипл. агр.-інж. Кіра Архімовича — „Селекційна робота з томатами на Україні". Як додаток до Бюлетеня — „Вісті УТГІ" за квітень-червень 1951.

Бюлетень Української Вільної Академії Наук у США. Ч. 1, серпень 1951., 6 сторінок (циклостиль).

М. Брадович: НА МОСКВУ. Повість. В-во „Америка". Филаделфія, 1951. Ст. 110.

Іван Українець: ЗА УКРАЇНУ. Драма на три дії. В-во „Наша культура". Вінніпеґ, 1951. Ст. 68.

Б. Полянич. ГЕНЕРАЛ W. Шиґунська повість. Популярна бібліотека В-ва „Київ". Филаделфія, 1951. Зошит 1, Ст. 32. Повість матиме 8 таких зошиттів (всього 256 ст.), що виходитимуть що-два тижні.

Т. Ерем: СОВЄТСЬКИЙ АКВАРІЮМ. Накладом В-ва „Національна Трибуна". Ню Йорк 1951, ст. 144. Книга являє собою репортаж совєтського в'язня про совєтську людину.

ЗЛОЧИН МОСКВИ У ВІННИЦІ. Видання Головної Управи СУМА. Ню Йорк 1951, ст. 56. Ціна 25 центів. Документальні матеріяли з фотоілюстраціями про 10.000 замордованих большевиками українців.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ ЗУАДК за 1950. Додаток до звіту — інформація про працю ЗУАДК за перше півріччя 1951. Ст. 90. Циклостиль.

THE STORY OF THE UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA (1940-1951). New York 1951, ст. 64, ціна 50 центів. Інформативне видання про політичну працю українців в Америці для масового поширення — головно серед родженої в Америці української молоді.

Дмитро Андрієвський: Нарис Української Політики й Тактики на Міжнародньому Полі" .1951. Ст. 24. Циклостиль. На правах рукопису.

Юрій Дивнич: Американське малоросійство. В-во „Україна" 1951. Ст. 51. Зміст книжки: 1. Контрасти, парадокси; 2. Мазепи, дядько Тарас і „червона просвіта" в Америці; 3. Три відміни жидівського малоросійства в США; 4. Дядько Сем у ролі малороса...

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКІ РАДІОПЕРЕДАЧІ В БОФАЛО

В часі мого побуту в Бофало мені пощастило бути свідком переблагу одної української імпрези. Тому що вона по суті дуже різниться від інших подібних імпрез своєю системою, я хотіла би поділитися з читачами „Свободи" враженнями, яке вона зробила на мене.

По моюму приїзді до Бофало, п. Юрій Лаврівський запросив мене бути свідком передачі того дня, на що я радо погодилася. Мені було цікаво зблизька приглянутись обставинам радієвої праці, тієї зовсім нової та ще мало розвиненої в нас ділянки.

І стрінула мене несподіванка. Організація, підготовка, зміст — це ті три речі, які є засадничими в праці української радіопередачі з радіовисильні ВВОЛ в Бофало. Виявляється, що і в наших обставинах можна вносити в життя радість і сонце. Раз на тиждень, в неділю від години 8:30 до години 9:30 ранку, на хвилях 1120 громадяни Бофала й сусідньої Канади включно з Торонтом мають змогу слухати високомистецької радіопередачі під керуванням п. Лаврівського. Ця передача — це не комерційна, а культурно - освітня імпреза. Хвилинка літератури цікава, жива, займаюча увагу навіть тих, кким тяжко слухати поважних речей. Так просто і сама входить у свідомість слухача. Опрацьовує її д-р Михайло Лоза.

Або візьмім політичний коментар. Управа передачі завдала собі труду, щоби він був наскрізь оригінальний, не затяжкий для пересічного слухача, простий, безпосередній, а при цьому оригінальний. Виготовляє її д-р Олег Лисяк, висилаючи його щотижня з Мюнхену.

А радієвий театр! Що більше доходить до ума й серця людини, як театр? І вміло використовує його ця група молодих запаленців. Сценки з життя УПА більше будять запам'яніних, чи байдужих, ніж тогодинні патетичні реферати про любов до народу! Вибрані твори Т. Шевченка чи Стефаника ознайомлюють з перлинами нашої літератури, а передачі для дітей гуртують довкола радіоприймачів наших наймених.

Цілість передачі виходить організовано, видно підготовку і досвід радієвої праці. Тому саме того роду передача заслуговує на підтримку з боку наших громадських кіл.

Марія Гірняк

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Місячні збори членів відділу 332 відбудуться в суботу, 15. вересня, в год. 7:30 ввечорі, в У. Н. Домі, 10 Калфакс вул. Проситься всіх членів і членкинь прийти на збори. — М. Сірман, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. И. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, подає до відома, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. вересня, точно в год. 8. ввечорі, в парафіяльній залі, 28 E. 7th St. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. Взиваємо довгуючих членів вирівняти свої вкладки бо інакше будуть суспендовані. — Уряд.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що трикратальні збори відбудуться в пятницю, 14. вересня, в год. 7:30 ввечорі. Просимо, щоб всі члени були присутні. — В. Новак, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Повідомляємо членів відділу 277, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 2. попол., в церковній галі. Вплата вкладок, звіт управи з діяльности, вибір нових членів. Просимо членів явитись на час і вирівняти вкладки. — В. Дерлиця, предс.; А. Стефанів, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 16. вересня, в парафіяльній салі, 74 Геррис Евс., в год. 1:00 попол. точно. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження. — І. Кокольський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. И. — Подається до відома членам і членицям Бр. св. Йосафата, від. 217, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 2. попол., в парафіяльній галі 305 Hudson Ave. — В. Колдаський, предс.; А. Іванів, фін. секр.; І. Бойчук, кас.; Р. Пристай, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, зараз по великій Сл. Божій, в церковній салі, 127 Парк вул. Проситься всіх членів прибути на ці збори і вирівняти свою належитість. Також прибудете зі собою своїх знайомих та впишіть їх до У.Н.С. і Товариства. — П. Волянин, предс.; В. Колесник, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Симона Петлюри, від. 189, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. вересня, в год. 7. ввечорі, в домівці Укр. Клюбу, 1938-40 Джерментавн вул. На цих сходинах будуть побирані вкладки. Приявність членів є побажана. — Секретар.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє, що трикратальні збори відбудуться в суботу, 15. вересня, в У. Н. Домі, 212 Фултон вул. На порядку нарад звіт уряду і контр. комісії, приймання нових членів. Просимо, щоб кожний член постарався хоч про одного нового члена. — А. Поливчак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Остапчук, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 2. пополудні, в парафіяльній галі, 803 Фронт вул., в год. 2. пополудні. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Пригадуємо тим членам, що платять наперед на рік чи на пів року, щоби прийшли і заплатили свої вкладки. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх вкладок найдальше до 25-го, будуть суспендовані. — Д. Рудакевич, предс.; Г. Біленький, кас.; І. Федорак, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84, подає до відома всім членицям і членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, точно в год. 4-ій попол. Проситься всіх прийти на час і заплатити свої вкладки та полагодити всі справи, які будуть на деннім порядку, а найважніше буде вибір делегата на треті загальні збори З. У. А. Допомогового Комітету. — Ф. Гувера, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Бончевського, від. 10, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, щозбори відбудуться в неділю, 16. вересня, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній галі. Проситься всіх членів прийти на збори. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости. — Г. Дубас, предс.; В. Глива, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в 2-ій год. пополудні, в домівці У. Н. Дому, 237 Hope Ave. Проситься всіх членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження, а без більшого числа членів управа відділу не може сама того перевести. Також проситься кожного члена привести нових членів. — Ф. Гулька, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, подає до відома всім членам, що місячні збори не відбудуться в суботу, 15. вересня. Збори перенесені на суботу, 22. вересня, в год. 7. ввечорі, в укр. правосл. галі, 675 Савт 19 вул. Проситься прийти на збори і заплатити свої вкладки. — Г. Дорошенко, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 15. вересня, в год. 8. ввечорі, в галі Veterans of Foreign War, 19 Washington Ave. Просимо всіх членів і членкинь прийти на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження. — Д. Геча, предс.; В. Реміжевич, кас.; Н. Ярема, фін. секр.; Ю. Лоннишин, рек. секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, подає до відома своїм членам, що трикратальні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 2. попол., в церковній галі. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є багато важних справ до полагодження. — Ф. Сагатий, предс.; М. Колодруб, кас.; С. Колодруб, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 16. вересня, зараз по Сл. Божій, в галі парафіяльній. Проситься всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Заряд Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє членів, що сходини відбудуться в понеділок, 17. вересня, в год. 8. вечорі, в Союзовім Домі, 843 North Western Ave. — Секретарка.

✝

Дня 11 вересня 1951 р. померла у 52. р. життя

ПАРАСКА КУСИЙ

Покійна походила зі села Завадки, повіт Сянік, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Дмитра, дві дочки: Марію і Юлію, зятя, внучку і сестрінка Івана Заканича.

Похорон відбудеться в суботу, дня 15 вересня 1951 р., о годині 9:30 рано з похоронного заведення Петра Яреми 129 East 7th St., New York City до церкви св. Юрія на 7-ій вулиці в Ню Йорку. Родина покійної просить всіх знайомих і краянів взяти участь.

РОДИНА.

✝

Дня 10 вересня 1951 р., помер

ВАСИЛЬ ГОРБАТОК

Полишив в смутку жену Антонію, сина, дочку і внука.

Похорон відбудеться в п'ятницю, 14. вересня б. р., в годині 9:30 рано зі заведення Петра Яреми.

Jan Dubeck.

НЮ ЙОРК, Н. И. — Повідомляється членів від. 204, а зокрема цих, що залягають з вкладками по чотири, і два місяці, щоб негайно вирівняли свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. По хатах не колектуємо вкладок, але збираємо їх кожної суботи і таксамо полагоджуємо всі відділові справи, починаючи від 7 до 9 вечорі на галі 334 Іст 14. вулиця в Ню Йорку.

Починаючи від цього місяця, це вересня, за ніякого не будемо висилати вкладок до Союзу, а тимсамим, хто не заплатить, буде суспендований.

П. Марко, предс.; І. Крочак, кас.; В. Гасій, секр.

ТАРЗАН, ч. 2673. На порятунок

Коли недалеко заревів лев, Гелен сказала: „Це одно із страховищ твоїх нетрів, Тарзане. Який жахливий дикий звук!"

„Нума приходить тільки для слідства", пояснив Тарзан. „Якщо він ствердить, що ми не думаємо вчинити йому лихо, він іде до свого діла".

„А все таки я ніколи не мандрувала б так, як це робить Лета", твердила Гелен. Лев знову заревів, але вже ближче. — „Якже це Лета залишила колону?" — запитав Тарзан.

„Залишайся з панною Ворик, Павле!" — крикнув Тарзан. „Я побіжу за Летою. Нума підкрадається за нею!"